

KAPITEL 1

Statistik

Ungefär 55 000 människor i Sverige drabbas varje år av cancer. Vanligaste cancerformerna är prostatacancer och bröstcancer som tillsammans står för cirka 30 procent av all cancer i Sverige. Hudcancer är den cancerform som ökar mest. I världen är lungcancer den vanligaste cancerformen hos män och bröstcancer den vanligaste hos kvinnor.

- 10** Cancer i Sverige
- 20** Cancer i Europa
- 22** Cancer i världen

Cancer i Sverige

År 2012 ställdes 57 270 cancerdiagnoser hos 54 447 personer. Trots att överlevnaden ökar är cancer nu den vanligaste dödsorsaken hos personer yngre än 85 år. Hudcancer är den cancerform som ökar mest, och allt fler dör i den allvarligaste formen malignt melanom.

51%

av cancerfallen 2012 upptäcktes hos män och 49% hos kvinnor.

Under de två senaste decennierna har antalet cancerfall ökat med i genomsnitt 2,1 procent per år för män och 1,6 procent för kvinnor, enligt statistiken från Socialstyrelsens cancerregister. En bidragande orsak är att vi blir allt fler och allt äldre – cancer-risken ökar betydligt i takt med stigande ålder. Men även om man räknar bort åldersfaktorn genom så kallad åldersstandardisering, har antalet cancerfall länge ökat stadigt. Den genomsnittliga årliga,

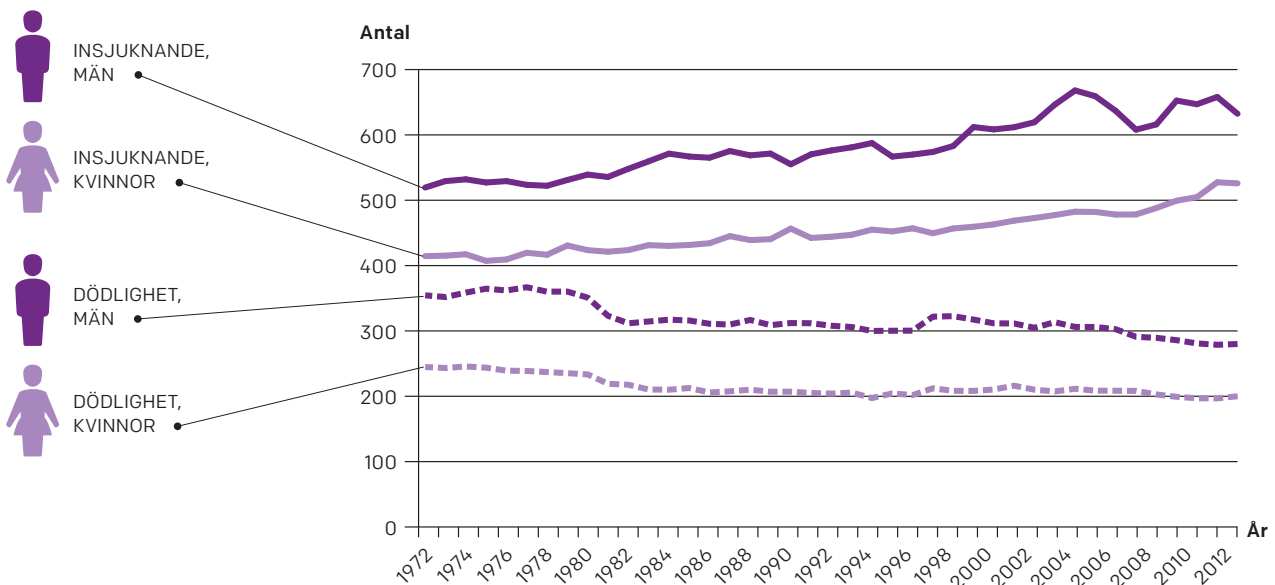
åldersstandardiserade ökningen de senaste 20 åren är 0,9 procent. De senaste tio åren ser man en genomsnittlig årlig minskning för män med 0,1 procent och en ökning på 1,2 procent för kvinnor.

2012 inträffade dock färre fall jämfört med året före hos både kvinnor och män; 285 färre diagnoser ställdes hos kvinnor och 1 287 färre hos män. Det går dock inte att dra några slutsatser av svängningar i statistiken från ett år till ett annat.

Fler får cancer men dödligheten minskar

INSJUKNANDE OCH DÖDLIGHET PER 100 000 INVÅNARE

Åldersstandardisering enligt Sveriges befolkning år 2000.

Männens vanligaste cancersjukdom, prostatacancer, stod för den största delen av minskningen 2012, cirka 800 färre diagnoser ställdes jämfört med 2011. Antalet prostatacancerdiagnoser har starkt samband med användningen av PSA-tester. För tio år sedan ökade antalet fall kraftigt, nästan 15 procent från 2002 till 2003, därefter har antalet fall de flesta år legat mellan 9 000 och 10 000 för att nu vara 8 985.

Bröstcancer är den vanligaste cancerformen hos kvinnor, 8 490 bröstcancertumörer

diagnostiserades 2012, något fler än året före. Ändå var det färre personer som drabbades, 7 519 kvinnor. Förklaringen är att det hos fler än tidigare upptäcktes två eller flera tumörer. Detta beror troligen på den tekniska utvecklingen med digital mammografi och bättre ultraljud. I förlängningen kan det innebära att färre kvinnor får återfall och behöver opereras igen.

Totalt sett får något fler män än kvinnor cancer. År 2012 drabbades 28 228 män och 26 219 kvinnor. ■

Ordlista

Cancerfall: Varje cancer-tumör räknas som ett fall. Om en person har två biologiskt olika tumörer räknas det som två fall.

Cancerincidens: Insjuknande, antal nya fall av cancersjukdom.

Cancerprevalens: Det antal personer i befolkningen som har eller haft cancer vid en viss tidpunkt.

Relativ överlevnad: Sannolikheten att leva efter en viss tid om cancersjukdomen var den enda möjliga dödsorsaken.

Statistik i korthet 2012

Kvinnor

Antal cancerfall

27 894

Antal insjuknade kvinnor

26 219

Beräknad
5-årsöverlevnad*

71,0 %

Beräknad
10-årsöverlevnad*

65,7 %

Män

Antal cancerfall

29 376

Antal insjuknade män

28 228

Beräknad
5-årsöverlevnad*

72,5 %

Beräknad
10-årsöverlevnad*

65,2 %

Totalt

Antal cancerfall

57 270

Antal insjuknade

54 447

Antal personer som fått en
cancerdiagnos sedan 1958
och som levde 31/12 2011

440 422

*Beräknad relativ överlevnad för patienter diagnostiserade 2009–2011

Äldre drabbas oftare

379

cancerdiagnoser ställdes 2012 hos barn och ungdomar 19 år eller yngre.

Risken att få cancer före 75 års ålder är 30,3 procent för män och 27,7 procent för kvinnor. Minst en av tre som lever i Sverige i dag kommer någon gång under livet att få en cancerdiagnos.

De flesta, runt 70 procent av männen och drygt 60 procent av kvinnorna, som får cancer är 65 år eller äldre. Att fler kvinnor än män är under 65 år då de får diagnosen beror på att gynekologisk cancer och bröstcancer vanligen kommer tidigare i livet än männens vanligaste cancerform, prostatacancer.

Även riktigt unga drabbas av cancer. 2012 ställdes 379 cancerdiagnoser hos barn och ungdomar 19 år eller yngre. De vanligaste cancerformerna hos barn är hjärntumör och akut lymfatisk leukemi.

Överlevnaden förbättras

Tack vare tidig upptäckt, bättre diagnostik och behandling ökar överlevanden och fler och fler lever med en cancerdiagnos.

I cancerstatistiken talar man om "relativ överlevnad", ett beräknat mått där man bara tar hänsyn till om personen avlider av cancer, inte av andra orsaker. Den beräknade relativa 5-årsöverlevnaden för män som drabbas av cancer är 72,5 procent och för kvinnor 71,0 procent. Den relativa 10-årsöverlevnaden, som vi ofta jämför med bot, är 65,2

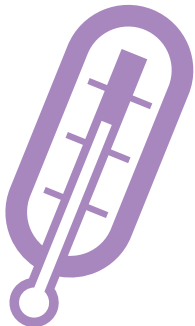
procent för män och 65,7 procent för kvinnor. Överlevnaden har mer än fördubblats de senaste 60 åren, det vill säga under samma tidsperiod som Cancerfonden har finansierat svensk cancerforskning.

Ändå finns det fortfarande cancersjukdomar med mycket dålig prognos, till exempel bukspottkörtelcancer, lungcancer och levercancer. Testikelcancer och Hodgkins lymfom är exempel på cancersjukdomar där prognosen i regel är mycket god.

Allt fler lever med cancer

I Sverige ökar prevalensen, förekomsten av cancer, kontinuerligt. I slutet av år 2011 levde 440 422 personer, 199 507 män och 240 915 kvinnor, som fått en cancerdiagnos någon gång sedan 1958 då cancertumörer började registreras hos Socialstyrelsen. Många av dem var friska, andra levde med kronisk sjukdom. 95 215 män och 88 240 kvinnor hade fått diagnosen de senaste fem åren.

Enligt Statistiska centralbyrån kommer det år 2030 att finnas över två miljoner människor i Sverige som är över 65 år. 317 000 personer beräknas då ha fått en cancerdiagnos de senaste fem åren, en ökning med 70 procent jämfört med i dag. Detta kommer att innebära ökad belastning i hela vårdkedjan, från utredning och diagnostik till behandling och rehabilitering. ■

Risk att insjukna

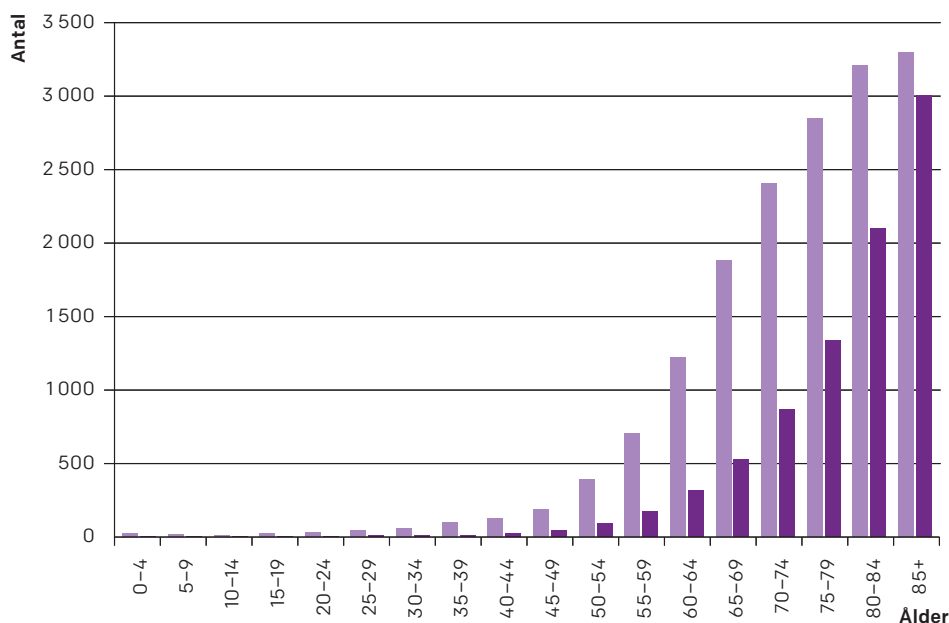
SANNOLIKHET ATT FÅ CANCER FÖRE 75 ÅRS ÅLDER, I PROCENT

2012	Män	Kvinnor
Prostatacancer	11,8	-
Bröstcancer	-	10,1
Lungcancer (inklusive cancer i luftstrupe och bronker)	2,4	2,2
Tjocktarmscancer	2,3	1,9
Malignt melanom i huden	2,2	2,1
Hudcancer (exklusive malignt melanom och basalcancers)	2,0	1,5
Alla cancerformer	30,3	27,7

Antalet som får cancer varierar med åldern

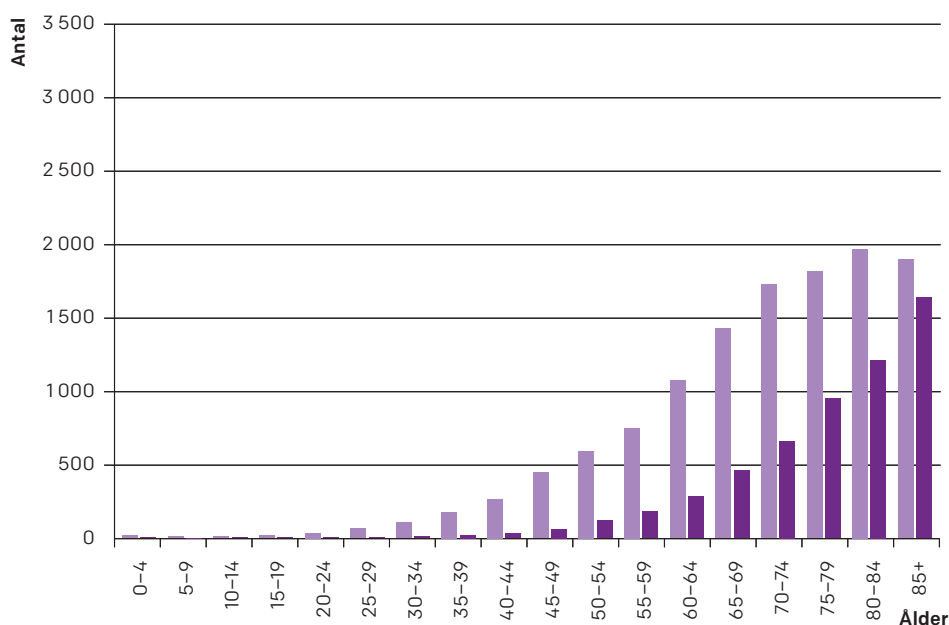
INSJUKNANDE OCH DÖDLIGHET I CANCER FÖR MÄN 2012 (PER 100 000)

MÄN

- INSJUKNANDE
- DÖDLIGHET

INSJUKNANDE OCH DÖDLIGHET I CANCER FÖR KVINNOR 2012 (PER 100 000)

KVINNOR

- INSJUKNANDE
- DÖDLIGHET

Cancerformerna som dominerar blir allt vanligare

3 368

fall av malignt melanom inträffade 2012. Det är en ökning med 73 procent jämfört med 2002.

De sex vanligaste cancersjukdomarna stod för mer än hälften av alla nya cancerfall 2012, 34 502 fall av totalt 57 270.

■ **PROSTATACANCER** är Sveriges vanligaste cancerform och stod för cirka 30 procent av alla cancerfall hos män år 2012, då 8 984 män fick diagnosen. 40 procent av dem var i åldern 60–69 år. Sjukdomen är ovanlig hos män yngre än 50 år, 85 fall år 2012. Drygt 500 män var äldre än 85 år då de fick diagnosen.

De senaste 20 åren har prostatacancer ökat med i genomsnitt 1,7 procent årligen. Från 2003 till 2012 ses dock en minskning med 2 procent i genomsnitt per år. En ökning av antalet fall är dock att vänta under de kommande åren, till stor del beroende på att antalet män över 67 år förväntas öka stort.

I dag lever cirka 85 000 män i Sverige som har fått en prostatacancerdiagnos.

■ **BRÖSTCANCER** utgjorde 30 procent av alla cancerfall hos kvinnor år 2012. 8 490 tumörer hittades då hos 7 519 kvinnor.

Bröstcancer är ovanligt hos kvinnor yngre än 30 år, 33 fall år 2012. Drygt 80 procent är 50 år eller äldre. Anmärkningsvärt är att cirka 20 procent av de kvinnor som får en bröstcancerdiagnos är 75 år eller äldre, alltså i den ålder då de inte längre blir inbjudna till mammografiscreening.

Bröstcancer blir allt vanligare och den genomsnittliga årliga ökningen på 20 och 10 års sikt har varit 1,4 procent.

I Sverige lever cirka 95 000 kvinnor som någon gång fått en bröstcancerdiagnos.

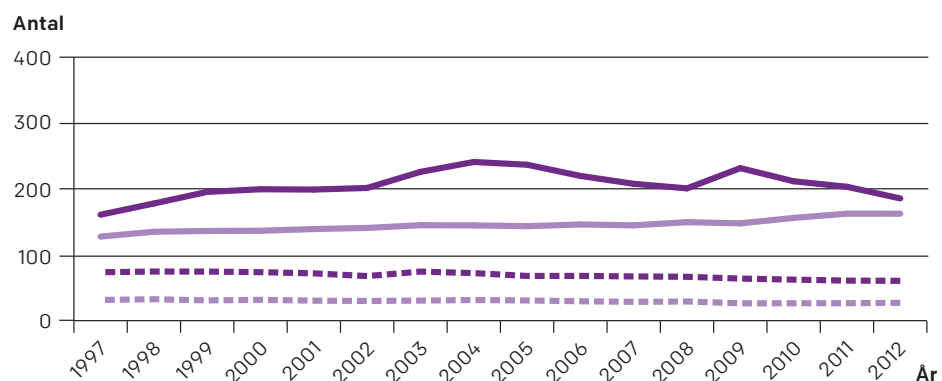
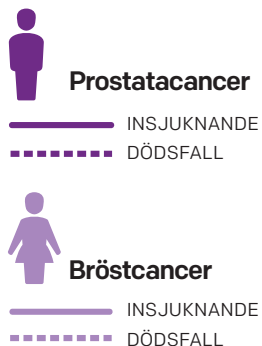
Även män får bröstcancer, 41 fall 2012.

■ **HUDCANCER** är den näst vanligaste cancerformen hos både män och kvinnor, den lindrigare varianten basalcellscancer oräknad.

Den allvarliga formen malignt melanom är den sjätte vanligaste cancerformen hos män och den femte vanligaste hos kvinnor. 1 644 män och 1 634 kvinnor fick diagnosen 2012. 321 fall av malignt melanom diagnostiserades hos personer under 40 år. Solens UV-strålning är den stora riskfaktorn för malignt melanom. ►►

PROSTATA- OCH BRÖSTCANCER DRABBAR FLEST

Antal fall per 100 000, åldersstandardisering enligt befolkningen år 2000

10

vanligaste cancersjukdomarna

TOTALT

	Antal fall 2012	Antal fall 2002
Prostatacancer	8 985	7 951
Bröstcancer (hos kvinnor)	8 490	6 656
Hudcancer (exklusive malignt melanom och basalcellscancer)	5 718	3 032
Tjocktarmscancer	4 205	3 536
Lungcancer (inklusive cancer i luftstrupe och bronker)	3 736	3 292
Malignt melanom i huden	3 368	1 946
Urinblåsecancer och cancer i övriga urinvägar	2 615	2 421
Maligna lymfom	2 449	2 176
Ändtarmscancer	2 033	1 877
Livmoderkroppscancer	1 362	1 330

TOTALT

KVINNOR

	Antal fall 2012	Antal fall 2002
Bröstcancer	8 490	6 656
Hudcancer (exklusive malignt melanom och basalcellscancer)	2 424	1 221
Tjocktarmscancer	2 121	1 836
Lungcancer (inklusive cancer i luftstrupe och bronker)	1 817	1 403
Malignt melanom i huden	1 659	940
Livmoderkroppscancer	1 362	1 330
Maligna lymfom	1 042	975
Ändtarmscancer	824	787
Äggstockscancer	694	826
Hjärntumörer och cancer i övriga nervsystemet	693	651

KVINNOR

MÄN

	Antal fall 2012	Antal fall 2002
Prostatacancer	8 985	7 951
Hudcancer (exklusive malignt melanom och basalcellscancer)	3 294	1 811
Tjocktarmscancer	2 084	1 700
Urinblåsecancer och cancer i övriga urinvägar	1 929	1 742
Lungcancer (inklusive cancer i luftstrupe och bronker)	1 919	1 889
Malignt melanom i huden	1 709	1 006
Maligna lymfom	1 407	1 201
Ändtarmscancer	1 209	1 090
Njurcancer	649	484
Hjärntumörer och cancer i övriga nervsystemet	593	622

MÄN

Basalcellscancer

registreras sedan 2004 i cancerregistret men inkluderas inte i den "vanliga" cancerstatistiken. Tumörformen är mycket vanlig, 2012 diagnostiserades 43 381 fall. Basalcellscancer har vanligen inte förmåga att bilda dottertumörer eller orsaka död, men kan förstöra vävnaden där den växer med stora, svåråtkta sår som följd. Tumörerna är vanligast på huvudet, speciellt i ansiktet och på öronen.

► Övrig hudcancer utgörs till 95 procent av skivepitelcancer. 3 294 fall diagnostiserades hos män och 2 424 hos kvinnor år 2012. Det finns ett starkt samband mellan skivepitelcancer och den ackumulerade UV-strålningen under livet. Det är en förklaring till den höga medianåldern vid diagnos, cirka 80 år.

Hudcancer är den tumörgrupp som ökar i särklass mest. Den årliga ökningen av antalet fall av malignt melanom har de senaste 20 åren varit 3,7 procent hos både män och kvinnor. Övrig hudcancer har ökat 4 procent per år för män och 5,3 procent för kvinnor under samma period.

Ökningstakten ser ut att accelerera: De senaste 10 åren har den årliga ökningen av malignt melanom varit nästan 6 procent. Sedan år 2000 har antalet fall bland kvinnor fördubblats. Den årliga ökningen av övrig hudcancer har de senaste 10 åren varit 4,7 procent för män och 6,9 för kvinnor.

Sol- och semestervanor, då huden oskyddad utsätts för stark strålning, antas vara orsaken till att hudcancer blir allt vanligare.

Drygt 60 000 människor i Sverige har eller har haft hudcancer. Basalcellscancer räknas inte in här, läs mer till vänster.

■ **TJOCKTARMSCANCER** är den tredje vanligaste cancerformen hos både män och kvinnor. År 2012 insjuknade drygt 2 000 män och ungefär lika många kvinnor. Cirka tre fjärdedelar av dem som insjuknar är 65 år eller äldre. Vid ärftliga

former är insjuknandeåldern betydligt lägre. Tjocktarmscancer ökar hos båda könen, hos kvinnor med 1 procent och hos män med 0,7 procent årligen de senaste 20 åren. Ohälsosamma matvanor, hög alkoholkonsumtion, låg fysisk aktivitet samt övervikt och fetma är livsstilsfaktorer som är relaterade till sjukdomsutvecklingen.

Cirka 30 000 personer i Sverige har eller har haft tjocktarmscancer.

■ **LUNGCANCER**, inklusive cancer i luftstrupe och bronker, är den femte vanligaste cancersjukdomen, 3 736 drabbades år 2012. Fler män, 1 919, än kvinnor, 1 817, insjuknade i lungcancer. Den senaste 20-årsperioden har dock en stadig ökning av lungcancer setts hos kvinnor, i genomsnitt 2,9 procent per år.

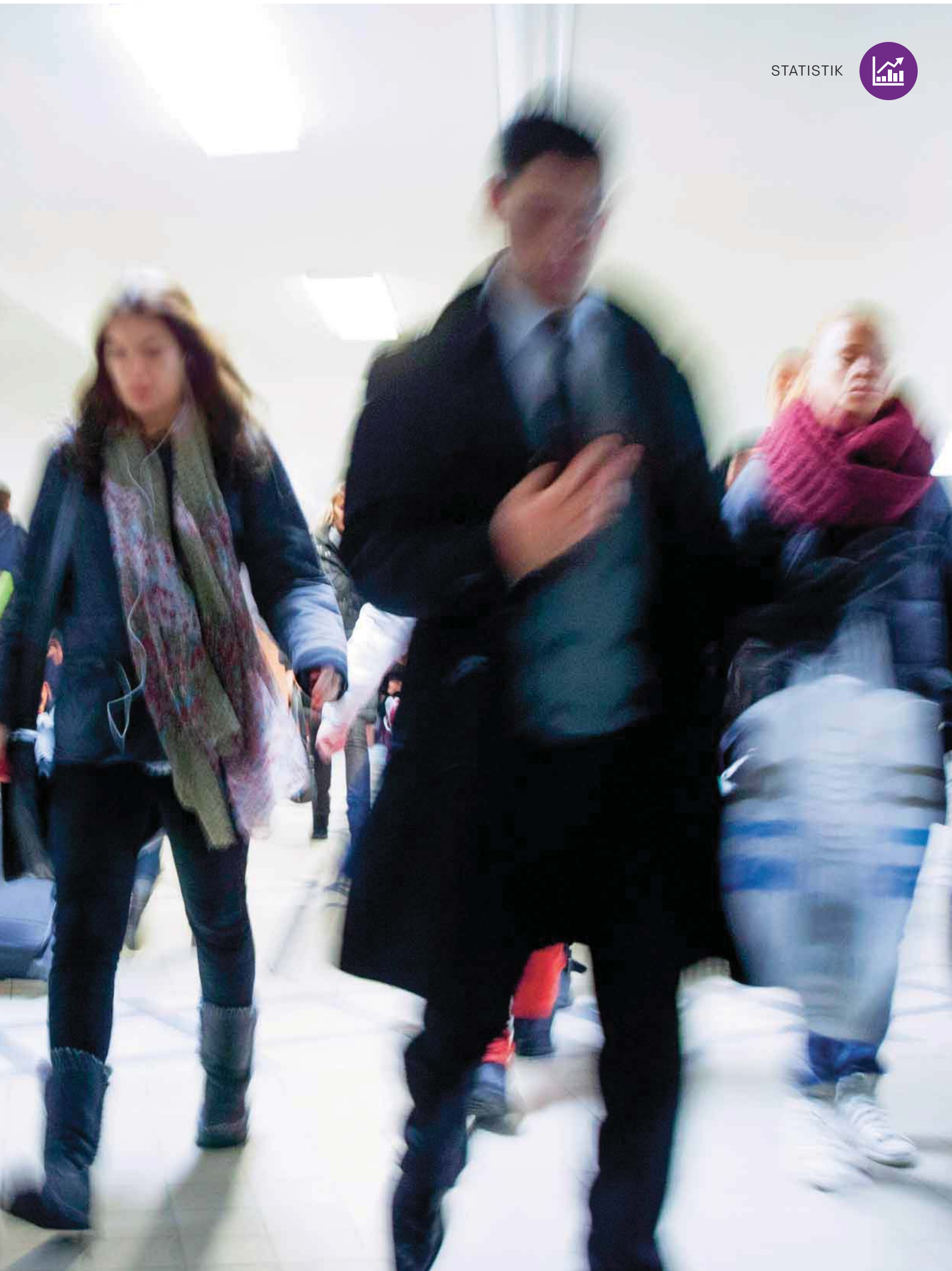
Hos män har däremot antalet fall minskat med i genomsnitt 0,5 procent årligen. Förändringen avspeglar rökvanorna i samhället sedan 1960-talet. Förr rökte långt fler män än kvinnor, i dag är det omvänt. Kvinnors rökvanor har inneburit att lungcancer numera orsakar betydligt fler dödsfall hos kvinnor än bröstcancer.

Det finns stora skillnader i insjuknandet mellan grupper med olika utbildningsnivå. I gruppen med enbart grundskola insjuknar dubbelt så många som i gruppen med eftergymnasial utbildning. Medianåldern vid insjuknandet är cirka 70 år för både män och kvinnor. 8 500 personer i Sverige har eller har haft lungcancer. ■

Cancerformer som ökat snabbast**ÅRLIG* OCH TOTAL ÖKNING AV ANTAL FALL 2003–2012**

Kvinnor	Årlig	Total	Män	Årlig	Total
Hudcancer**	6,9%	92 %	Malignt melanom i huden	5,9%	76%
Malignt melanom i huden	5,7%	74 %	Hudcancer**	4,7%	69%
Cancer i sköldkörtel & endokrina körtlar	2,9%	43 %	Cancer i sköldkörtel & endokrina körtlar	2,9%	55%
Huvud- och halscancer	2,7%	42 %	Manliga könsorgan***	1,8%	30%
Lungcancer	1,7%	25 %	Huvud och halscancer	1,2%	28%

*Genomsnittlig, årlig, ålderstandardiserad ökning. ** Ej malignt melanom och basalcellscancer. ***Ej prostata.

3 582

personer avled i lungcancer 2012. Rökning är den största riskfaktorn för lungcancer.

▲ Rökning ökar risken för många cancersjukdomar och beräknas orsaka omkring 5 000 dödsfall i cancer varje år.

Cancer vanligaste orsaken till död före 85 års ålder

År 2012 avled 22 904 personer i Sverige i en cancersjukdom, enligt Socialstyrelsens dödsorsaksregister. Samma år dog 34 949 personer av hjärt-kärlsjukdom, som fortfarande är den sjukdomsgrupp flest människor avlider av. Bättre behandlingsmetoder vid hjärtinfarkt och stroke har dock bidragit till att risken att dö i dessa sjukdomar minskat dramatiskt de senaste decennierna.

Detta har medfört att cancer nu är den vanligaste orsaken till död för människor yngre än 85 år.

Totalt orsakades 23 procent av alla dödsfall hos kvinnor och 27 procent av alla dödsfall hos män av cancersjukdom.

Risken att dö av cancer har dock minskat för både män och kvinnor mellan åren 1991 och 2012, utom för kvinnor i åldern 65–79 år. I den gruppen har dödligheten i princip varit oförändrad för dem med medelhög och hög utbildning medan den för kvinnor som enbart gått grundskola har ökat något. En viktig anledning till detta är att kvinnor med lägre utbildning oftare drabbas av lungcancer, som har en mycket dålig prognos.

Lungcancer är den cancersjukdom som orsakar flest människors död, 3 582 dödsfall 2012. Under 2000-talet har antalet kvinnor som avlidit på grund av lungcancer ökat med nästan 40 procent. Det innebär att lungcancer är den vanligaste orsaken till död i cancersjukdom för kvinnor. Lungcancer som dödsorsak för män har varit relativt oförändrad under samma period. Den cancersjukdom som flest män avlider av är prostatacancer, 2 388 män år 2012.

Malignt melanom är inte bara en av de cancerformer som ökar snabbast. Även dödligheten ökar. Under de senaste tio åren

har antalet kvinnor som avlidit av malignt melanom ökat med 48 procent, för männen är ökningen 33 procent.

Socialstyrelsen beräknar att av alla dödsfall i åldrarna 1–79 år är 20 procent ”åtgärdbara”. Till åtgärdbara sjukdomar räknas bland andra livmoderhalscancer, lungcancer och cancer i matstrupen. Åtgärder för att förhindra död i dessa cancersjukdomar kan vara insatser som leder till tidig upptäckt, effektiv behandling eller hälsopolitiska åtgärder såsom informationsinsatser och lagar gällande exempelvis försäljning av tobak och alkohol. ■

ANTAL DÖDA I CANCER 2012

Cancerform	Män	Kvinnor	Totalt
Lungcancer (inklusive cancer i luftstrupe och bronker)	1 877	1 705	3 582
Prostatacancer	2 388	0	2 388
Tjocktarmscancer	934	955	1 889
Bukspottkörtelcancer	794	909	1 703
Bröstcancer	9	1 450	1 459
Lymfom	547	425	972
Urinblåsecancer och cancer i övriga urinvägar	545	245	790
Ändtarmscancer	434	326	760
Levercancer	420	240	660
Magsäckscancer	341	262	603
Äggstockscancer	0	571	571
Njurcancer	308	236	544
Malignt melanom i huden	308	220	528
Leukemier	273	249	522
Hjärntumörer och cancer i övriga nervsystemet	305	201	506
Gallblåse- och gallvägscancer	172	331	503
Multipelt myelom	247	221	468
Matstrupscancer	309	119	428
Livmoderkroppscancer	0	333	333
Läpp-, munhåle- och svalgcancer	185	116	301
Skelett-, bindvävs- och muskelcancer	92	122	214
Livmoderhalscancer	0	120	120
Tunntarmscancer	55	57	112
Sköldkörtelcancer	31	52	83
Hudcancer (exklusive malignt melanom)	32	38	70
Struphuvudcancer	46	12	58
Övrig cancer	828	1 099	1 927
Totalt	11 480	10 614	22 094

48%

fler kvinnor avled i malignt melanom år 2012 jämfört med 2002. För män är ökningen 33 procent.

Cancer i Europa

Canceröverlevnaden i Sverige står sig väl i en jämförelse med andra europeiska länder. Risken att insjukna är störst i Danmark. Störst risk att dö i cancer har invånarna i Ungern.

Fakta

Cancerstatistik

samlas ihop av WHO:s cancerforskningsinstitut IARC, bland annat i databaserna EUCAN och GLOBOCAN. Därifrån hämtar vi de flesta siffror i detta och nästa avsnitt.

*Cancerrisk per 100 000 invånare blir olika om åldersstandardiseringen görs enligt Sveriges, Europas eller världens befolkning. Därför stämmer Sveriges siffra här inte med diagrammet på sidan 10.

3,44 miljoner människor i Europa, varav 2,63 miljoner inom EU, beräknas ha fått en cancerdiagnos under 2012. Under samma år beräknas 1,75 miljoner människor i Europa, 1,26 miljoner inom EU, ha avlidit till följd av cancer. Kostnaden för cancer inom EU beräknades år 2009 vara 126 miljarder euro, 51 miljarder i direkta sjukvårdskostnader och resten kopplat till exempelvis produktionsbortfall på grund av arbets-oförmåga och för tidig död.

I Europa är skillnaderna stora både då det gäller livsstil, till exempel rökning, alkoholkonsumtion och matvanor, och samhällenas utbyggnad av hälso- och sjukvårdssystemen. Det innebär att länderna har kommit olika långt med att minska insjuknandet och öka överlevnaden i cancer.

Risken att insjukna i cancer varierar stort inom EU. I Danmark är risken 478 per 100 000 invånare. Det är dubbelt så hög risk som i Grekland där man har den lägsta risken att insjukna, 234 per 100 000. I Sverige är den jämförbara risken 379 per 100 000 invånare*. Lägst risk att avlida har patienterna i Finland och på Cypern.

De tre vanligaste cancerformerna för kvinnor inom EU är bröstcancer, 364 449 fall, tjock- och ändtarmscancer, 150 514 fall,

och lungcancer, 98 188 fall. Dock skiljer sig risken att insjukna stort i de olika länderna. För en kvinna i Belgien är risken att få en bröstcancerdiagnos nästan tre gånger så stor som för en kvinna i Grekland, och risken för malignt melanom är sju gånger så stor.

För män är den vanligaste cancersjukdomen prostatacancer, 359 952 fall. Därefter kommer lungcancer, 211 401 fall, och tjock- och ändtarmscancer, 191 623 fall. Även för män varierar risken att insjukna mycket mellan de olika länderna. Som exempel kan nämnas lungcancer, där män i Ungern har nästan fyra gånger så hög risk som män i Sverige, där risken är lägst.

Överlevnaden i cancer har ökat i alla europeiska regioner men gapet mellan länder med den sämsta överlevnaden och den bästa kvarstår. I Östeuropa är överlevnaden generellt sett låg. Det finns flera faktorer som påverkar chansen att överleva en cancersjukdom, till exempel hur välfungerande sjukvården är i respektive land, där förebyggande arbete som tidig diagnostik och implementering av screeningprogram har stor betydelse. Andra faktorer av betydelse är socioekonomisk status, övrig sjuklighet, ålder vid diagnos och tillgång till adekvat behandling. ■

5 år

Tabellen visar relativ åldersstandardiserad 5-årsöverlevnad för patienter diagnostiserade 2000–2007.

RELATIV ÖVERLEVAD I PROCENT

Åldersstandardisering enligt Europas befolkning

Land/region	Bröstcancer	Prostatacancer	Tjocktarmscancer	Lungcancer	Äggstockscancer
Sverige	86,0	87,5	61,1	14,7	44,1
Nordeuropa	84,7	85,0	59,0	12,2	41,1
UK och Irland	79,2	80,6	51,8	9,0	31,0
Centraleuropa	83,9	88,1	60,5	14,8	40,5
Sydeuropa	83,6	86,3	58,5	13,2	38,0
Östeuropa	73,7	72,0	49,4	10,6	34,4

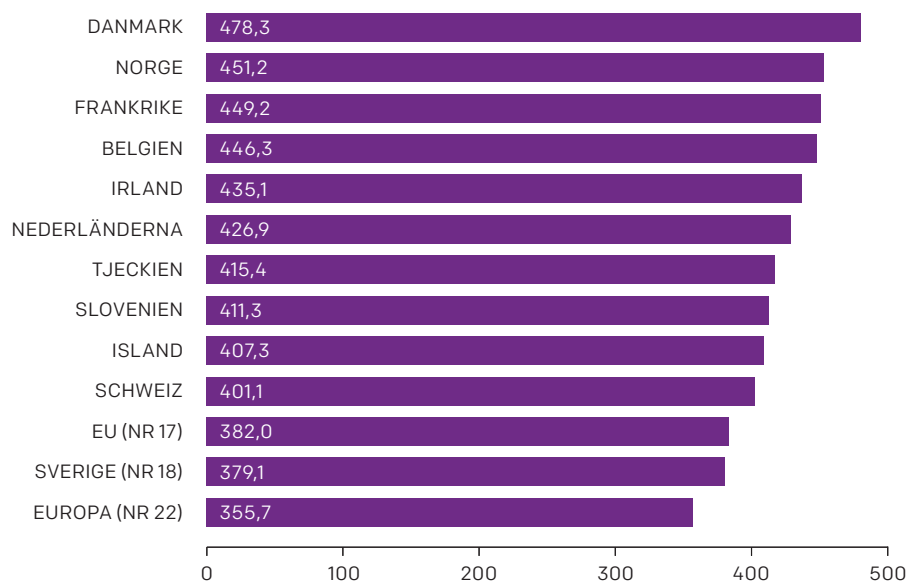
Källa: The Lancet Oncology 2013

Länder med högst insjuknande och dödlighet

INSJUKNANDE I CANCER PER 100 000 INVÅNARE 2012

Åldersstandardisering enligt Europas befolkning

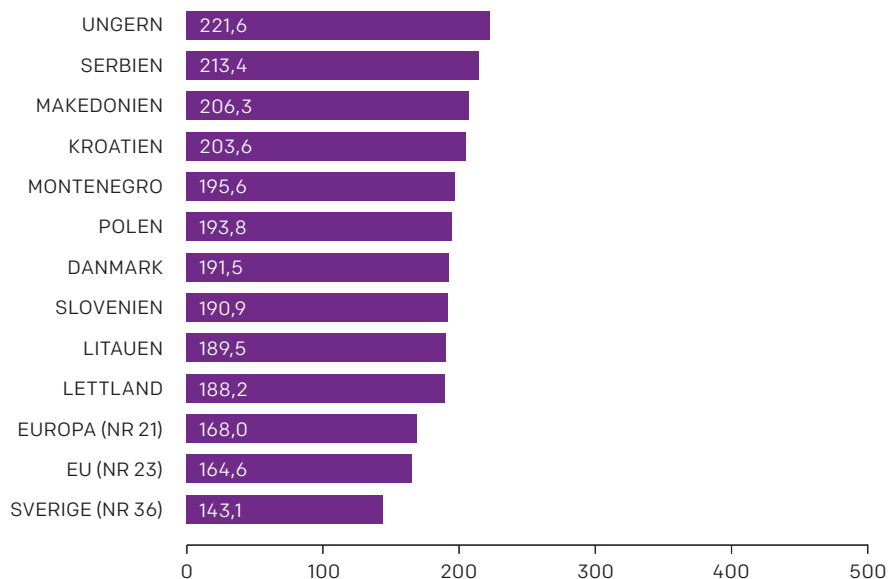

TOTALT

Här listar vi de tio europeiska länder där invånarna har störst risk att insjukna, plus genomsnittet för EU och hela Europa. Risken att insjukna i cancer är lägst i Grekland.

DÖDLIGHET I CANCER PER 100 000 INVÅNARE 2012

Åldersstandardisering enligt Europas befolkning

TOTALT

Dödligheten i cancer är hög i Östeuropa och i Danmark. Sverige ligger långt under genomsnittet för de 40 europeiska länderna. Finland och Cypern har lägst cancerdödlighet, 131,8 respektive 120,1 per 100 000 invånare.

Cancer i världen

Cancer blir allt vanligare i hela världen, men risken att insjukna och dö varierar stort.

Totalt inträffade 14,1 miljoner nya cancerfall 2012. Åtta miljoner, 57 procent, av diagnoserna ställdes i utvecklingsländer, enligt Världshälsoorganisationen WHO. Med hänsyn tagen till folkmängd är dock risken att drabbas fortfarande högre i industriländerna.

Om bara 20 år beräknar WHO att nästan 25 miljoner cancerdiagnoser kommer att ställas årligen. Orsakerna är att världens befolkning växer och blir äldre, men även att allt fler anammar en mer västerländsk livsstil. I Australien beräknas nu varannan man och var tredje kvinna drabbas av cancer, i Sverige minst en av tre invånare.

I utvecklingsländer orsakar infektioner en fjärdedel av fallen. Det återspeglar sig i de vanligaste cancerformerna i till exempel Ghana och Mozambique där livmoderhalscancer (HPV-infektion), levercancer (hepatit) och Kaposis sarkom (HIV) dominerar.

Cancer beräknas ha orsakat 8,2 miljoner dödsfall år 2012, varav 5,3 miljoner i utvecklingsländer. Om två decennier beräknas över 13 miljoner människor avlida i cancer.

Bröstcancer är den vanligaste cancer hos kvinnor, 1,67 miljoner insjuknade och drygt en halv miljon dog 2012. I vissa länder i Afrika och Asien, där screeningprogram saknas, är livmoderhalscancer vanligare och en cancerform som dödar många kvinnor.

Männens vanligaste cancersjukdom är lungcancer. 1,24 miljoner fall inträffade och 1,1 miljoner män avled i cancerformen 2012. Rökning anses orsaka mer än 80 procent av fallen, vilket gör lungcancer till en av de mest förebyggbara cancersjukdomarna.

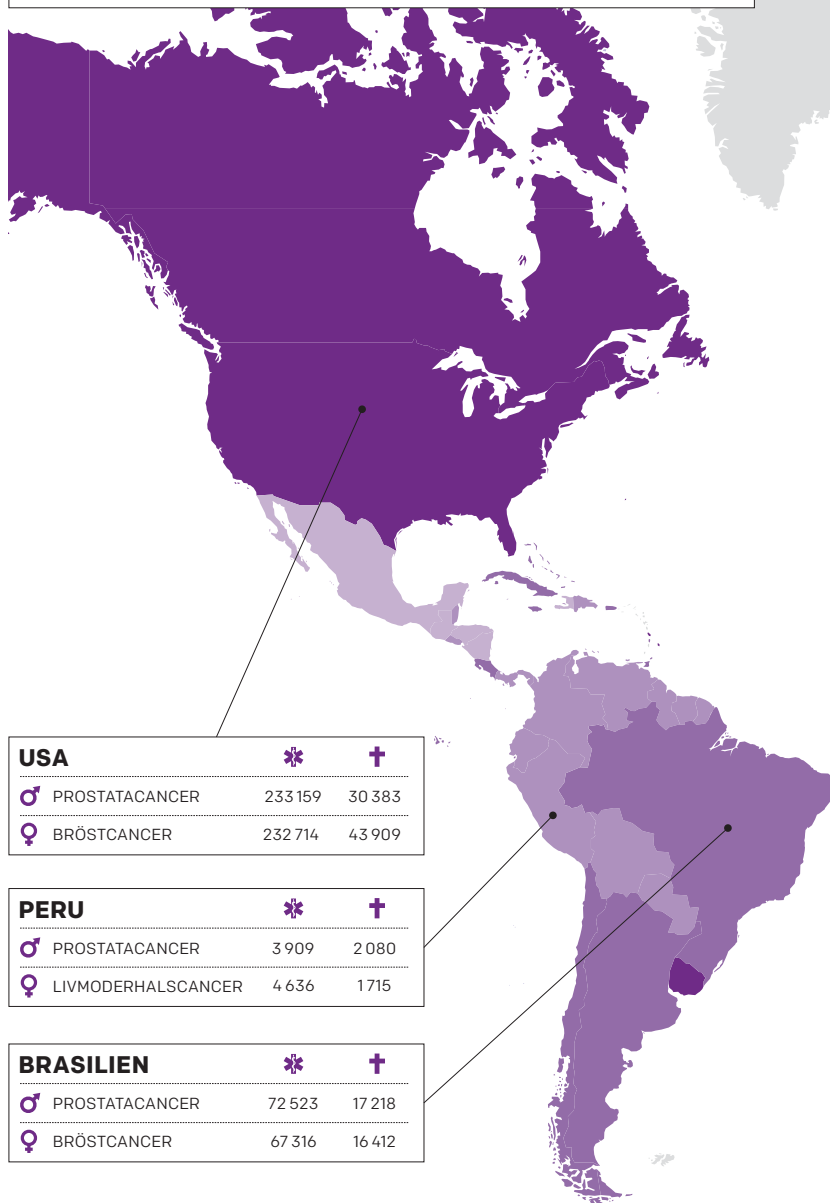
Prostatacancer är den näst vanligaste cancerformen hos män totalt sett, men i många länder den allra vanligaste. Drygt 1,1 miljoner män diagnostiserades år 2012 och 307 000 dog i sjukdomen. Flest diagnoser ställs i länder där tillgången på PSA-testning är störst. ■

Vanligaste cancerform i utvalda länder

- ♂ MÄN
- ♀ KVINNOR
- * ANTAL INSJUKNADE
- † ANTAL DÖDA

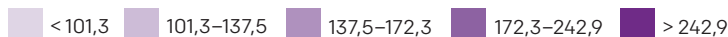
Källor: Socialstyrelsen och Globocan (IARC).

I många länder beräknas antalen utan att det finns heltäckande cancerregister.

Risken att få cancer störst i industriländer

Antal fall per 100 000 invånare, åldersstandardisering enligt världsbefolkningen. Hudcancerformerna skivepitel- och basalcellscancer ingår inte.

SVERIGE			
	*	†	
♂ PROSTATACANCER	8 985	2 388	
♀ BRÖSTCANCER	8 490	1 450	

TYSKLAND			
	*	†	
♂ PROSTATACANCER	68 262	12 548	
♀ BRÖSTCANCER	71 623	16 828	

SPANIEN			
	*	†	
♂ PROSTATACANCER	27 853	5 481	
♀ BRÖSTCANCER	25 215	6 075	

TURKIET			
	*	†	
♂ LUNGCANCER	21 170	18 953	
♀ BRÖSTCANCER	15 230	5 199	

KINA			
	*	†	
♂ LUNGCANCER	459 495	421 695	
♀ LUNGCANCER	193 347	175 487	

AUSTRALIEN			
	*	†	
♂ PROSTATACANCER	21 966	3 333	
♀ BRÖSTCANCER	14 710	2 968	

INDIEN			
	*	†	
♂ LUNGCANCER	53 728	48 697	
♀ BRÖSTCANCER	144 937	70 218	

MOZAMBIQUE			
	*	†	
♂ KAPOSIS SARKOM	2 856	2 083	
♀ LIVMODERHALSCANCER	5 622	4 061	

GHANA			
	*	†	
♂ LEVERCANCER	1 502	1 461	
♀ LIVMODERHALSCANCER	3 052	1 556	

SCREENING MED ÄTTIKA KAN RÄDDA LIV

I Indien avlider 67 000 kvinnor av livmoderhalscancer varje år. En enkel screeningmetod skulle kunna rädda många av dem. Det visar en studie med över 150 000 kvinnor, där ättika penslades på livmoderhalsen som sedan inspekterades med hjälp av en ficklampa. Screeningen utfördes av hälsoarbetare som utbildats speciellt för detta och skulle kunna användas och rädda liv även i andra länder där tillgången på läkare, sjuksköterskor och laboratorier är låg.

Källa: International Journal of Cancer 2013

LUFTFÖRENINGAR FRAMKALLAR CANCER

I länder där industrialiseringen går snabbt, till exempel Kina, är luftföroreningar ett stort problem. De orsakar andningsproblem och hjärtsjukdom, men även cancer. Nyligen klassade WHO:s cancerforskningsinstitut IARC luftföroreningar som cancerframkallande för människor. Cirka 230 000 av totalt 1,6 miljoner dödsfall i lungcancer världen över beräknas bero på luftföroreningar och det finns även ett samband med urinblåsecancer.